

สมุนไพรแห่งชีวิต (Herbs of life)

โดย ว่าที่ ร.ต. สุทธิทธิ วงษ์สัจจมานันท์

มนุษย์จัดเป็นสิ่งมีชีวิตที่สามารถอยู่ในธรรมชาติได้ดีกว่าสิ่งมีชีวิตอื่น ๆ แม้ในบางครั้งบางสถานการณ์ อาจเกิดเหตุการณ์ที่ทำให้มนุษย์เจ็บป่วยล้มตายเป็นจำนวนมาก เช่น การเกิดโรคระบาด การเกิดภัยพิบัติ การขาดอาหาร เป็นต้น จากเหตุการณ์ที่กล่าวมาเบื้องต้นนั้น มนุษย์ก็สามารถปรับตัวเพื่อให้อยู่รอดตามธรรมชาติ โดยการนำทรัพยากรธรรมชาติต่าง ๆ เข้ามาปรับใช้ในการดำเนินชีวิตประจำวัน คือ ปัจจัย 4 ประกอบด้วย อาหาร ยารักษาโรค เครื่องนุ่งห่ม และที่อยู่อาศัย

สมุนไพรหรือยารักษาโรค เป็นปัจจัยหนึ่งในปัจจัย 4 ที่มนุษย์ทุกคนต้องมีความจำเป็นในการนำมาใช้ในชีวิตรประจำวัน จากคำกล่าวที่ว่า “พืชทุกชนิดเป็นสมุนไพร” สามารถขยายความได้ว่า ต้นไม้ทุกชนิดสามารถนำมาใช้เป็นสมุนไพรได้ทุกต้น ซึ่งแต่ละต้นจะมีสรรพคุณเฉพาะต้น การนำพืชหลาย ๆ ชนิดมารวมกัน หรือใช้ประกอบการปรุงยาสมุนไพร ย่อมทำให้ได้สรรพคุณทางยาที่สมบูรณ์ จากสถานการณ์สิ่งแวดล้อมในปัจจุบันนี้ การบุกรุกทำลายพื้นที่ป่าไม้ หรือการทำลาย

ทรัพยากรทางธรรมชาติมีแนวโน้มที่สูงขึ้นเรื่อย ๆ จึงส่งผลทำให้พืชสมุนไพรเหล่านั้นเริ่มสูญหายไปจากถิ่นที่อยู่อาศัยดั้งเดิม ดังนั้น การจัดตั้งพื้นที่ในการปลูกพืชสมุนไพรหรือที่เรียกว่า “สวนสมุนไพร” ซึ่งในปัจจุบัน การส่งเสริมของหน่วยงานภาครัฐและเอกชนในการจัดตั้งพื้นที่เพื่อใช้ในการพักผ่อนหรือพื้นที่สีเขียว ล้วนแล้วแต่ให้ความสนใจในการนำพืชสมุนไพรเข้ามาปลูกด้วย และสามารถช่วยในการอนุรักษ์พันธุกรรมพืช

สถานีวิจัยลำตะคอง เป็นสถานีวิจัยส่วนภูมิภาคของ สถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งประเทศไทย (วว.) ได้จัดตั้ง สวนสมุนไพร วว. เฉลิมพระเกียรติฯ จัดสร้างขึ้นเนื่องในวโรกาสพระราชพิธีมหามงคลเฉลิมพระชนมพรรษา 6 รอบ เมื่อวันที่ 5 ธ.ค. 2542 ซึ่งภายในบริเวณนี้ได้รวบรวมพืชสมุนไพรของท้องถิ่นต่าง ๆ มีเนื้อที่ประมาณ 25 ไร่ เพื่อใช้ในการรวบรวมพันธุ์กรรมพืชสมุนไพรและการศึกษาวิจัยของนักวิจัย ตลอดจนผู้ที่สนใจในด้านสมุนไพร โดยภายในพื้นที่จะมีพืชหายาก เช่น มังกรท่าเลียบ สมุนไพรบำรุงไต รักษาโรคตับ ที่มีกพบในป่าแถวจังหวัดชายแดนภาคใต้ หรือตะขาบบิน พืชสมุนไพรที่ชื่อไม่ค่อยคุ้นหูคนทั่วไปนัก แต่ใช้ถอนพิษแมงป่อง ตะขาบ แก้ฟกช้ำได้ผลชะงัด

ภายในพิพิธภัณฑ์พืชสมุนไพรยังให้ความรู้เกี่ยวกับประวัติการแพทย์แผนไทยตั้งแต่สมัยสุโขทัยจนถึงปัจจุบัน พร้อมจัดแสดงตัวอย่างของพืชสมุนไพรไทยที่นำมาใช้เป็นยารักษาโรค โดยให้ข้อมูลทางพฤกษศาสตร์ ส่วนที่นำมาใช้ประโยชน์ และสรรพคุณทางยา ตลอดจนการจัดแสดงเครื่องมือเครื่องใช้ในการผลิตยาสมุนไพรของไทยที่แสดงให้เห็นวิวัฒนาการการผลิตและการใช้ยาสมุนไพรของคนไทยในอดีต เช่น เครื่องทำยาลูกกลอน ที่ช่วยให้ไม่ต้องปั่นยาลูกกลอนที่ละเม็ด, เครื่องบรรจุยาแคปซูล ที่ไม่ต้องบรรจุบรรจุทีละแคปซูล, เครื่องหั่นสมุนไพร ที่ช่วยหั่นส่วนลำต้นหรือกิ่งก้านพืชสมุนไพรสดได้เป็นอย่างดี และเครื่องอัดเม็ดยา เป็นต้น